

Nr 725.

Av herr **Johanson** i Huskvarna **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 138, angående anslag till lantmäteristyrelsen m. m.*

I propositionen nr 138 till innevarande års riksdag angående anslag till lantmäteristyrelsen m. m. har Kungl. Maj:t i enlighet med den i samband med riksstatsens framläggande bebådade omorganisationen av lantmäteristyrelsen framlagt förslag till inrättande av ett flertal nya befattningar inom denna styrelse. Utökningen av personalen inom styrelsen är huvudsakligen föranledd därav, att Kungl. Maj:t hade för avsikt att inom lantmäteristyrelsen inrätta en ny byrå, benämnd stadsbyrån.

Denna byrå skulle handhava alla uppgifter, som enligt förslaget skulle tillkomma lantmäteristyrelsen i fråga om uppsikten rörande städernas och de stadsliknande samhällenas mätningar, fastighetsdelnings- och fastighetsregisterväsen, sålunda bland annat fastighetsregisterkommissionens nuvarande uppgifter samt uppgifterna att utöva överinseendet över städernas och de stadsliknande samhällenas mätningväsen och fastighetsbildning.

I propositionen nr 139 har Kungl. Maj:t vidare föreslagit sådan ändring i gällande lagstiftning på hithörande område, som den ifrågasatta omorganisationen ansetts påkalla.

Enligt det i propositionen för riksdagen framlagda förslaget skulle sålunda överinseendet över städernas mätning-, fastighetsbildnings- och fastighetsregistreringsväsen övertagas av lantmäteristyrelsen. Att märka härvid är att de till grund för förslaget liggande utredningarna av generaldirektören L. Berglöf och arbetschefen V. Hernlund måste anses alltför ensidiga; i dessa utredningar har ej vederbörligen beaktats det samband, som enligt riksdagens år 1920 uttalade mening förefinnes »mellan å ena sidan stads-mätningar av olika slag och å andra sidan stadsplaneväsendet». Detta förhållande har lett därtill, att enligt förslaget uppsikten över stadsplane- och fastighetsbildningsväsendet i städer och stadsliknande samhällen, vilken uppsikt borde ledas enhetligt, blivit splittrad på olika myndigheter. Vidare har ej i utredningarna grundlig utredning lämnats om de olika möjligheter att anordna och organisera ifrågasvarande uppsikt, i det att så gott som utan vidare antagits, att denna uppsikt borde anförtros lantmäteristyrelsen.

Det är sjunde gången, som riksdagen har att taga ställning till frågan om uppsikten över fastighetsbildningen i städerna med vad därtill hörer;

vid samtliga sex föregående tillfällen har riksdagen tydligt uttalat, att denna tillsynsmyndighet icke borde förläggas till lantmäteristyrelsen. Samma skäl, som tidigare talat till förmån för denna riksdagens inställning till dessa frågor, göra sig otvivelaktigt fortfarande gällande. I städerna äro mätningmännen till övervägande del ingenjörer inom väg- och vattenbyggnadsfacket. Antalet i städer och stadsliknande samhällen av utav ingenjörer utförda mätnings- och fastighetsbildningsförrättningar uppgår till över $\frac{4}{5}$ av hela antalet förrättningar i dessa städer och samhällen. Det vore förvånansvärt, om förefintligheten av lantmätare i en del mindre samhällen med ringa antal ärenden skulle bliva av avgörande betydelse för tillsynsmyndigheten även för de större samhällena, där ingenjörerna äro i avgjord majoritet. Den olikhet i fråga om ställning och verksamhet, som föreligger beträffande huvuddelen av städernas mätningmän i förhållande till lantmätarna, borde medföra betänksamhet mot att inränga stadsingenjörerna under ett verk, vars huvudsakliga verksamhet tidigare varit och i försättningen jämväl borde vara inriktad på vården av landsbygdens jorddelningsförhållanden, i synnerhet som det icke är omöjligt att i detta avseende åstadkomma ett särskiljande. Den gräns, som här bör dragas, går mellan fastighetsbildningslagens och jorddelningslagens tillämplighetsområden.

Det förefaller vidare som om en avgörande hänsyn bort tagas till riksdagens tidigare vid sex tillfällen sedan år 1914 ådagalagda inställning till föreliggande fråga ävensom till den starka opinion, som gjort sig gällande bland städerna och deras representanter mot förläggandet av tillsynen över deras registrerings- och mätungsverksamhet till lantmäteristyrelsen. Dylikt förslag har enligt uppgift avstyrkts av bland annat 60 städer (av 89 städer som avgivit yttrande i ärendet) och därjämte av Svenska stadsförbundet, Svenska kommunaltekniska föreningen, Svenska teknologföreningens avdelning för väg- och vattenbyggnadskonst och Fastighetregisterkommissionen. Städernas ådagalagda önskan att icke få tillsynen över mätningsväsendet förlagd till lantmäteristyrelsen borde särskilt beaktas vid det förhållandet, att städerna i huvudsak bekosta detta sitt mätningsväsen själva.

Det nu framlagda förslagets ofullständighet innebär för övrigt att riket fortfarande skulle komma att sakna en centralmyndighet med uppgift att utöva en enhetlig uppsikt över samhällsbildningen och över stadsplanernas genomförande. Lämpligheten av ett sammanförande i dylik riktning har lantmäteristyrelsen själv vitsordat i yttrande år 1927.

Då en stadsingenjörers verksamhet i allmänhet omfattar icke blott städernas mätnings- och fastighetsbildningssväsen utan därjämte många frågor, som sammanhånga med stadsplanen och stadsbyggandet, följer därav, att tillsynen över stadsingenjörernas verksamhet borde utövas av en myndighet, som vore organiserad att utöva en sådan tillsyn i alla berörda avseenden.

En granskning av förslagets detaljer giver vid handen, att förslaget under uppehållande av sken av kommunal självbestämmningsrätt i själva verket

skulle överlämna avgörandet av vissa viktiga frågor hörande till mättnings- och fastighetsbildningens område till lantmäteristyrelsen. Befogade anmärkningar kunna riktas mot förslaget bestämmelser rörande det disciplinära inskridandet mot mättningsmännen i städerna och stadsliknande samhällen. Den enligt förslaget ifrågasatta tillsynsmyndigheten har ej enligt detsamma utrustats med den juridiska sakkunskap, som i hög grad är erforderlig för utövandet av uppsikt över fastighetsbildningen i städerna. Kostnadsberäkningen enligt förslaget vore visserligen ägnad att underlätta förslaget genomförande i riksdagen såsom upptagande ett relativt obetydligt krav på statskassan, men nya anslagskrav kunna förväntas snart nog komma att ställas på riksdagen för fullgörande av ifrågavarande arbetsuppgifter.

Slutligen torde kunna anmärkas, att städerna och deras mättningsmän givetvis icke hava något att invända mot att deras verksamhet på dessa områden underkastas erforderlig tillsyn, men att de torde kunna kräva att denna tillsyn utövas på ett för verksamhetens bedrivande och utveckling gagnande sätt. Hittills hava icke verkställts sådana utredningar i frågan, som möjliggöra dess allsidiga bedömande med beaktande av ovan berörda synpunkter.

Under återopande av det anförda få vi hemställa, att riksdagen måtte

- dels besluta, att de å lantmäteristyrelsens stat (punkterna 171 och 172) upptagna anslagen för den föreslagna stadsbyrån måtte ur staten utgå;
- dels anslå 32,000 kronor för fastighetsregisterkommissionens verksamhet för nästa budgetår;
- dels ock anhålla i skrivelse till Konungen om förnyad allsidig och förutsättningslös utredning av alla hithörande frågor.

Stockholm den 1 april 1936.

C. O. Johanson,
Huskvarna.

Erik Hagberg.

Ivar Anderson.

Per Pehrsson.

Nils V. Sandström.

Oscar Osberg.

C. J. Ekman.

Gust. Svedman.

Bj. Holmgren.

Oscar Carlström.

Elof Ljunggren.

T. G. v. Seth.